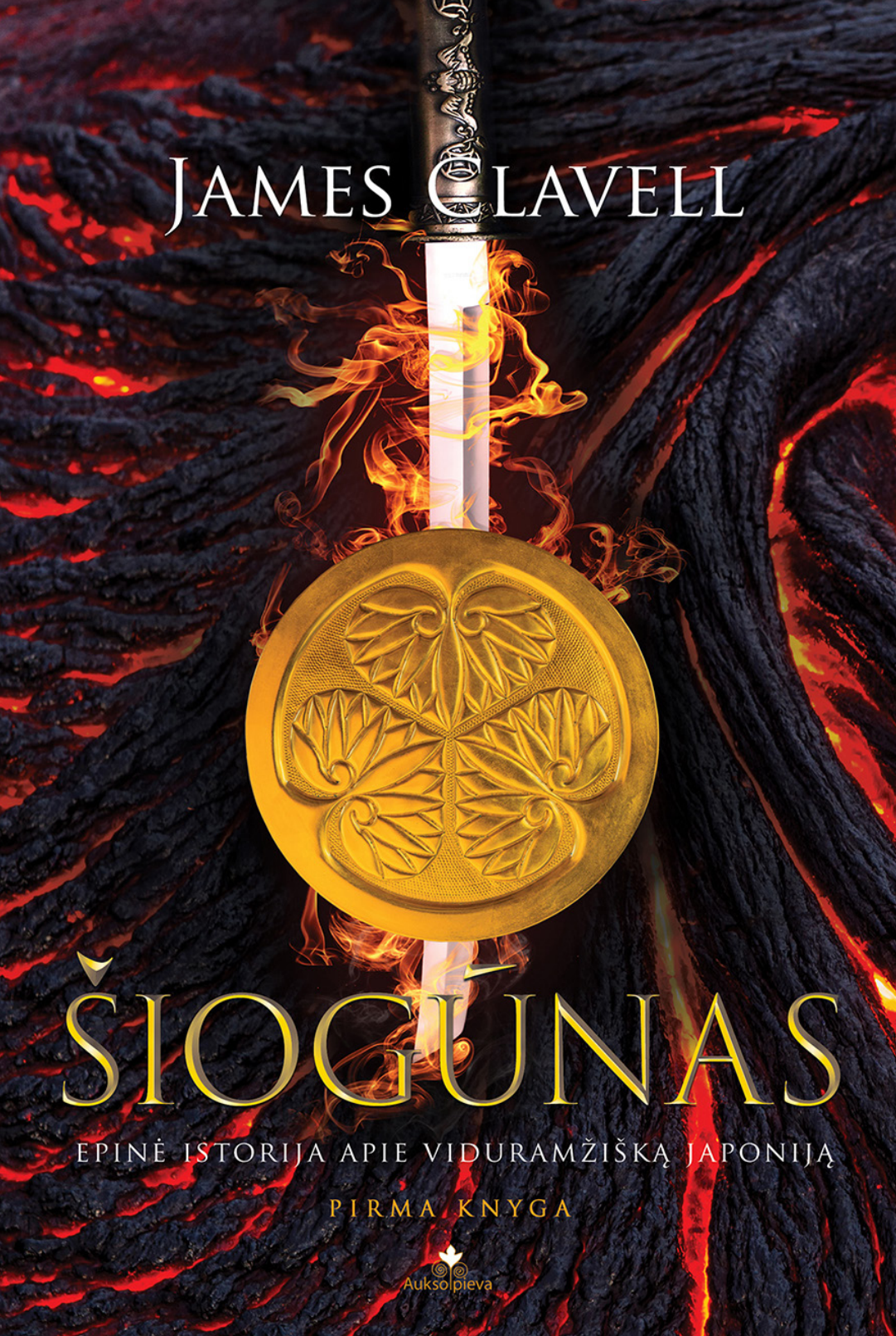

JAMES CLAVELL

ŠIOGŪNAS

EPINĖ ISTORIJA APIE VIDURAMŽIŠKĄ JAPONIJĄ

PIRMA KNYGA

JAMES CLAVELL ŠIOGŪNAS

Romanas

PIRMA KNYGA

Iš anglų kalbos vertė

VLADA BAUBONIENĖ, ELENA ROMANOVA

Aukso pieva
Vilnius / 2021

Visos teisės saugomos. Be raštiško leidėjo sutikimo
nei ši knyga, nei kuri nors jos dalis negali būti kopijuojama,
atkuriamą, perduodama ar įrašoma jokia forma.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Versta iš:
James Clavell
SHOGUN
London, Hodder and
Stoughton, 1975

*Skiriu dviem Karališkojo laivyno jūrininkams,
kurie – kaip ir tikėtasi – mylėjo savo laivus labiau,
negu savo moteris*

Copyright © 1975 by James Clavell
© Vertimas į lietuvių kalbą, Vlada Baubonienė, 2021
© Vertimas į lietuvių kalbą, Elena Romanova, 2021
© Apipavidalinimas, Judita Židžiūnienė, 2021
© Leidykla „Aukso pieva“, 2021

ISBN 978-609-8105-55-1 (visa serija)
ISBN 978-609-8105-56-8 (pirma knyga)

ĮŽANGA

VĖJAS PLĖŠĖ Į GABALUS, skaudėjo viską viduje, ir buvo aišku, kad jeigu jie per tris dienas nepasieks kranto, visi mirs. „Per daug mirčių šioje kelionėje, – mąstė jis. – Aš esu negyvo laivyno vadas. Iš penkių laivų teliko vienas, iš jo šimto septynių žmonių komandos – dvidešimt aštuoni, ir tik dešimt iš jų gali laikytis ant kojų, o likę kartu su admiralu kalbasi su dievais. Nėra maisto, beveik nėra vandens, o tas, kuris yra, – sūrokas ir purvinas.“

Žmogus buvo vardu Džonas Blektornas, jis vienas stovėjo ant denio, išskyrus tolyn žiūrintį nebylų Saliamoną, susigūžusį bušprito apžvalgos aikštelės priedangoje, iš kur jis stebėjo vandenyną.

Laivas pasviro nuo netikėto škvalo, ir Blektornas laikėsi už kapitono krėslo ranktūrio, pritvirtinto šalia vairaračio ant juto, kol laivas atsitiesė. Špantai dejavo. Dviejų šimtų šešiasdešimtys tonų vandentalpos laivas vadinosi „Erazmas“. Tikrai šis tristiebis karinis-prekybinis laivas su dviem dešimtimis patrankų iš Roterdamo išliko sveikas iš pirmos ekspedicijos, pasiūstos Nyderlandų priešui Naujajame Pasaulyje sunaikinti. Tai buvo pirmieji olandų laivai, atradusieji Magelano sąsiaurio paslaptis. Keturi šimtai devyniasdešimt šeši žmonės, visi savanoriai. Visi olandai, išskyrus tris anglus – du kapitonus ir vieną karininką. Jie gavo įsakymą plėsti ir deginti ispanų bei portugalų gyvenvietes Naujajame Pasaulyje, atradinėti naujas salas Ramiajame vandenyne pastovioms bazėms ir, pareiškus Nyderlandų teises į naujas teritorijas, po trejų metų grįžti namo.

Protestantiškieji Nyderlandai kariavo su katalikiškąja Ispanija daugiau kaip keturis dešimtmečius, kovojo, kad nusimestų nekenčiamų šeimininkų ispanų jungą. Nyderlandai, kartais vadinami Olandija arba Žemosiomis Žemėmis, oficialiai vis dar buvo ispanų

imperijos dalis. Anglija, vienintelė jų sąjungininkė, pirmoji iš krikščioniškojo Vakarų pasaulio nutraukė ryšius su popiežiaus dvaru Romoje ir tapo protestantiška daugiau kaip prieš septyniasdešimt metų; ji taip pat kovojo su Ispanija pastaruosius dvidešimt metų, o su Nyderlandais atvirai susivienijo dar dešimčia metų anksčiau.

Vėjas sustiprėjo ir laivas vėl pasviro. Jis plaukė be pagrindinių burių – vien tik su štorminiais topseliais. Vis dėlto poplūdis ir audra sparčiai nešė į priekį tamsėjančio horizonto link.

„Ten dar labiau šėlsta audra, – pasakė sau Blektornas, – ir dar daugiau rifų bei seklumų. Ir nepažįstama jūra. Dieve mano! Aš visą gyvenimą kovojau su jūra ir visuomet laimėdavau. Aš visuomet laimiu.

Aš pirmas anglų kapitonas, praplaukęs Magelano sąsiauriu. Taip, pirmas – ir pirmas kapitonas, kada nors plaukęs per šiuos azijietiškus vandenį, neskaitant keleto niekšų portugalų arba valkatų ispanų, kurie vis dar galvoja, kad valdo pasaulį. Pirmasis anglas šiose jūrose...

Kiek daug pirmų vietų. Taip. Ir kiekviena apmokėta daugybe gyvybių.“

Vyras vėl pradėjo uosti orą, vos ne ragaudamas jį, tačiau apie tai, kad žemė arti, nebuvo nė užuominos. Džonas apžvelgė vandenyną – liūdnei pilką ir nesvetingą. Nė dėmelės dumblių ar spalvotų ratilų, rodančių netoli esantį šelfą. Jis pamatė rifo viršūnę toli už dešinio borto, bet tai nieko nereiškė. Štai jau mėnuo, kaip uolų iškyšuliai jiems graso, tačiau nė karto už jų nebuvo žemės. „Šis vandenynas bekraštis, – pagalvojo. – Visagalis Dieve! Tačiau tam ir buvo mokytas – kad tiestų kelią nežinomoje jūroje, nubraižytų tą jūrą žemėlapyje ir rastų kelią namo. Kiek dienų praėjo nuo išvykimo? Metai, vienuolika mėnesių ir dvi dienos. Paskutinį kartą jie išsilaipino Čilėje prieš šimtą trisdešimt tris dienas, už vandenyno, kurį Magelanas kirto pirmasis – prieš aštuoniasdešimt metų – ir pavadino jį Ramiuoju.

Blektornas kentėjo nuo bado ir skorbuto. Jis įtempė regėjimą, kad patikrintų kursą kompasu, ir mintyse nustatė apytikrą laivo padėtį. Kadangi jie plaukė kursu, kuris buvo aprašytas ruteryje – jūriniame žurnale, – laivui šioje vandenyno dalyje niekas itin negrėsė. Ir kadangi jis kartu su savo kapitonu buvo saugus, liko viltis rasti Japonijos salas arba netgi legendinį krikščionių karalių-kunigą, presbiterį

Joną bei jo Aukso karalystę, kuri, pasak padavimų, buvo šiauriau Katajaus, kad ir kur tas Katajus¹ būtų.

„Ir su savo turtų dalimi aš vėl išplauksiu, šikart į vakarus, namo, pirmasis anglų kapitonas, apiplaukęs Žemės rutulį, ir daugiau niekada nepaliksiu namų. Niekada. Prisiekiu savo sūnaus galva!“

Vėjo gūsis nutraukė tuščias svajas ir neleido užmigti. Miegoti dabar būtų buvę kvaila. „Šitaip ir amžinu miegu galima užmigti“, – pagalvojo jis, pasiražė, kad numalšintų nugaros maudulį, ir labiau susisupo į apsiaustą. Džonas pažymėjo, jog burės tvarkingos, o vairaratis patikimai užtvirtintas, priekinė žiūrintis nemiegojo. Tuomet įsitaisė patogiau ir pasimeldė už tai, kad pasirodytų žemė.

– Leiskitės žemyn, kapitone. Aš pabudėsiu, jei norite, – trečiasis padėjęs Henrikas Specas atsivilkė laiptais į viršų; jo veidas buvo pilkas iš nuovargio, akys įkrito, oda tapo dėmėta bei liguistai blyški. Vyras sunkiai atsišliejo į naktouzą, kad tvirtiau stovėtų, – jį pykino. – Palaimingasis Viešpatie, lai būna prakeikta ta diena, kai palikau Olandiją.

– Kur pirmasis padėjęs, Henrikai?

– Savo lovoje. Atrodo, nesugebės iš jos išsikapstyti iki paskutiniųsios.

– O... admirolas?

– Kaulija ėdesio ir vandens. – Henrikas nusispjovė į vandenį. – Pasakiau jam, kad iškepsiu kaplūną ir atnešiu ant sidabrinio padėklo kartu su brendžio buteliu.

– Prikąsk liežuvį!

– Aš prikąsiu, kapitone. Tačiau tai jam nepadės, o ir mes, žiū, tuoj nudvėsime. – Jaunuolis įsitempė ir apsisėmė tulžimi. – Palaimingasis Viešpatie, padėk man!

– Leiskis žemyn! Griši auštant.

Bet Henrikas su liguista grimasa klestelėjo į kitą krėslą.

– Ten, apačioje, dvokia mirtimi. Aš pabudėsiu, jei jūs nieko prieš. Koks kursas?

– Kur vėjas trauks.

– Kur krantas, kurį žadėjot? Kur Japonijos krantai, kur, aš jūsų klausiu?

¹ *Katajus* (ang. Cathay) – Šiaurinės Kinijos pavadinimas, kuris buvo vartojamas viduramžių Europoje ir ypač paplito po Marko Polo kelionių.

– Prieky.

– Visada prieky. Velniai rautų! Šito mums niekas neįsakė – plaukti į nežinomybę. Man jau derėtų grįžti namo – sočiam ir sveikam sveikutėliui, o ne vaikytis šventojo Elmo ugnių!

– Leiskis žemyn arba užsikišk.

Henrikas niūriai nukreipė žvilgsnį nuo aukštojo barzdočiaus. „Kur mes dabar? – norėjo jis paklausti. – Kodėl man negalima pažvelgti į slaptą ruterį?“ Tačiau jis žinojo, kad neužduos kapitonui jokių klausimų, ypač šio. „Dabar, – pagalvojo jis, – labiausiai norėčiau būti toks pat stiprus ir sveikas, koks buvau palikdamas Olandiją. Tada nieko nelaukčiau. Išlupčiau tavo žydras akis, užgesinčiau tavo pasipūtėlišką šypsenėlę ir pasiųščiau tave pragaran, ten tavo vieta. Paskui pats tapčiau ir kapitonu, ir šturmanu, ir tuomet laivui vadovautų olandas, o ne svetimšalis, ir visos paslaptys būtų mūsų. Nes greitai mes pradėsime karą su jumis, anglais. Mes norime to paties – vadovauti jūroje, kontroliuoti visus jūrų kelius, valdyti visą Naująjį Pasaulį ir prismaugti Ispaniją.“

– Galbūt iš viso nėra jokių Japonijos salų, – burbtelėjo netikėtai Henrikas, – vienos legendos.

– Salos iš tikrųjų yra. Tarp trisdešimtojo ir keturiasdešimtojo šiaurės platumos laipsnio. O dabar užčiaupk koserę ir leiskis žemyn.

– Ten, apačioje, mirtis, kapitone, – sumurmėjo Henrikas ir įsistebeilijo į priekį, atsidavęs nesąmoningiems apmąstymams.

Blektornas pasimuistė krėsle – šiandien kūną skaudėjo stipriau. „Tau sekasi labiau nei likusiems, – pagalvojo jis, – labiau nei Henriku. Ne, ne labiau sekasi, o tiesiog esi apdairesnis. Tu taupei vaisius tuo metu, kai kiti nerūpestingai valgė juos, nekreipdami dėmesio į tavo perspėjimus. Taigi tavo skorbutas vis dar ne toks kraupus, kuomet kitus kamuoja kraujavimas, viduriavimas, jiems skauda ir pūliuoja akys, o dantys arba iškrito, arba kliba. Kodėl gi žmonės niekuomet nepasimoko?“

Džonas žinojo, kad jo bijo visi, netgi admirolas, o daugelis nenkenčia. Tačiau tai normalu, kadangi jūroje vadovauja kapitonas – jis nurodo kursą ir valdo laivą, tai jis veda iš uosto į uostą.

Bet kokioje kelionėje slypi pavojai, nes daugelis navigacinių žemėlapių nesuprantami, o kartais išvis niekuo negali padėti. Ir neegzistuoja patikimų būdų ilgumai nustatyti.

– Sugalvok, kaip nustatyti ilgumą, ir tapsi pačiu turtingiausiu žmogumi pasaulyje, – kalbėjo jo senas mokytojas Albanas Karadokas. – Karalienė, telaimina ją Viešpats, paskirs tau dešimt tūkstančių svarų ir suteiks hercogo titulą, jei įminsi šią mįslę. Šūdžiai portugalai duos tau aukso galioną². Ir beklilmiai ispanai duos dvidešimt! Nematydamas žemės tu pasiklysi, vaikine. Nematydamas žemės visada nukrypsi nuo kurso. – Karadokas padaręs pauzę liūdnai palingavo galva. – Tu pasiklysi, vaikine, jeigu ne...

– Jeigu neturėsi ruterio! – džiaugsmingai sušuko Blektornas žinodamas, kad gerai pasiruošęs pamokoms. Tada jam sukako trisdešimt, ir jis jau metus buvo vienas iš Albano Karadoko, – šturmano bei laivų meistro, atstojusio jam prarastą tėvą, – mokinių. Karadokas niekuomet nesigriebė smurto, mokydamas jį ir kitus vaikėzus laivų statybos ir gyvenimo jūroje.

Ruteris – tai maža knygelė, sudaryta iš nuodugniai aprašytų vietų, kuriose jūrininkas yra buvęs. Ten buvo įrašomas magnetinio kompasu rodomas kursas tarp uostų ir kyšulių, sustojimų vietos bei sąsauriai. Žymimi gyiliai, vandens spalva ir jūros dugnas. Nurodoma, kaip patekti į vienokią ar kitokią vietą ir kaip iš ten išsikaupti – kiek dienų koku kursu plaukti; kokie kur pučia vėjai; kada prasideda audrų bei pakeleivingų vėjų metas; kur paversti laivą (apžiūrėti, remontuoti, valyti nuo kriauklių ir dumblių jo dugną), kur imti vandens, kur sutiksi draugų, o kur – priešų. Taip pat srovės, seklumos, rifai, potvynių aukščiai, uostai – žodžiu, visa, kas būtina saugiai kelionei laivu.

Anglai, olandai ir prancūzai turėjo savo vandenų aprašymus, bet likusio pasaulio vandenys buvo lankomi tik kapitonų iš Portugalijos bei Ispanijos, ir šios šalys slėpė savo ruterius. Ruterius su aprašytu keliu į Naująjį Pasaulį, Magelano sąsiauriu ar su Gerosios Vilties kyšulio paslaptimis, atrastomis portugalų – vadinasi, ir jūros keliais į Aziją, – ispanai bei portugalai saugojo kaip tautos brangenybę, todėl ruterius itin medžiojo anglai su olandais.

Tačiau, ar laivo žurnalas bus geras, priklausė nuo to, koks geras yra jį sudaręs kapitonas, jo perrašinėtojas, labai retai – jį atspausdinęs spaustuvininkas ar jį vertęs mokslininkas. Taigi žurnale galėjo

² Aukso galionas – vienas iš laivų, pervežinėjusių Naujojo Pasaulio lobius į Europą.

atsirasti klaidų ar netgi sąmoningų klaidinimų. Kapitonas to niekada negalėjo tikrai žinoti. Bent jau iki to laiko, kol pats patekdavo į ruteryje aprašytas vietas.

Jūroje tik kapitonas vadovavo laivui ir jo įgulai, vykdė teisingumą bei skyrė bausmes. Jis vienintelis įsakinėjo nuo juto.

„Tai tarsi svaigus vynas, – pasakė sau Blektornas. – Vienąkart paragavęs, jau niekada neužmirši, pradėsi ieškoti, troškulio kamuojamas. Tai vienas tų dalykų, kuris išgelbėja tau gyvybę, kai kiti jau mirę.“

Jis atsistojęs nusišlapino į špigatą³. Vėliau, kai naktauzo laikrodyje išbyrėjo visas smėlis, apvertė jį ir padaužė stiklą.

– Ar išbudėsi neužmigęs, Henrikai?

– Taip. Manau, neužmigsiu.

– Atsiųsiu ką nors, kad pakeistų tolyn žiūrintį. Pažvelk, jis stovi vėjyje, o ne priedangoje. Tai neleidžia užsnūsti.

Akimirką jis susimąstė, gal apsukti laivą prieš vėją ir naktį dreifuoti, bet, nusprendęs kitaip, nusileido trapu, jungiančiu denius, atidarė bako duris. Kitas trapas vedė iš ten į kubriką, įrengtą per visą laivo plotį; ten tilpo lentynos ir pakabinami gultai šimtui dvidešimčiai žmonių. Šiluma apgaubė Blektorną, ir jis džiaugdamasis nė nepajuto triumo vandens smarvės, sklindančios iš apačios. Nė vienas iš dvidešimties su trupučiu žmonių nesujudėjo gulte.

– Kilk viršun, Matsiukeri, – ištare juokingu žargonu, kuriuo kalbama Nyderlanduose. Džonas buvo jį tobulai įvaldęs, kaip ir portugalų, ispanų ar lotynų kalbas.

– Aš mirštu, – sustenėjo mažas siauraveidis žmogus, susigūždamas savo gulte. – Aš sergu. Pažvelkite, skorbutas paliko mane visai be dantų. Viešpatie Jėzau, padėk mums, mes visi žūsime. Jeigu ne jūs, mes visi dabar saugūs sėdėtume namuose. Aš pirklys. Ne jūreivis. Ne iš jūsų įgulos... pakelkite ką nors kitą. Ten Johanas... – jis verkė, kai Blektornas ištraukė jį iš gulto ir stumtelėjo durų link. Iš Matsiukerio burnos išsiliejo kraujas, jis buvo priblokštas. Žiaurus smūgis į šoną pažadino jį iš sąstingio.

– Tu iškiši savo snukį į denį ir liksi ten, kol mirsi, jei tik mes nepasieksim kranto anksčiau.

Vargšelis atidarė duris ir sunkiai išėjo.

³ Špigatas – kiaurymės laivo bortuose vandeniui nutekėti.

Blektornas pažvelgė į likusius, o šie – į jį.

– Kaip jautiesi, Johanai?

– Pakankamai gerai, kapitone. Galbūt išgyvensiu.

Keturiasdešimt trejų Johanas Vinkas buvo vyriausiasis kanonierius bei vyriausiojo bocmano padėjėjas, pats vyriausias laive. Plikas ir bedantis, jis odos spalva bei tvirtybe prilygo senam ažuolui. Prieš šešerius metus nesėkmingai kartu su Džonu plaukė ieškoti Šiaurės Rytų praėjimo⁴, ir abu žinojo, ko kuris vertas.

– Tavo metų daugelis žmonių jau miršta, o tu laikaisi geriau už mus. – Blektornui buvo trisdešimt šešeri.

Vinkas liūdnam nusišypsojo.

– Tai vis brendis ir bobos, ir išvis dorovingas gyvenimas, kurį gyvenau.

Niekas nesijuokė. Paskui kažkas parodė į gultą:

– Kapitone, mirė vyriausiasis bocmanas.

– Tai pakelkite kūną į viršų! Apiprauskite jį bei užmerkite akis! Tu, tu ir tu!

Šįkart žmonės guviai išsiropštė iš savo gultų ir kartu pusiau išvilko, pusiau išnešė kūną iš kubriko.

– Atstovėsi saulėtekio budėjimą prie šturvalo, Vinkai, o tu, Hinsel, būsi ant nosies ir stebėsi tolį.

– Taip, kapitone.

Blektornas išėjo ant denio.

Jis pamatė, kad Henrikas budi, taigi laive tvarka. Pakeistas tolyn žiūrintis Saliamonas prašlubčiojo pro šalį labiau jau miręs nei gyvas, jo akys ištino ir paraudo nuo aštraus vėjo.

Džonas priėjęs prie kitų durų nusileido žemyn. Koridorius nuvedė jį į didelę kajutę laivagalyje – admirolo apartamentą ir kartu parako sandėlį. Kapitono kajutė buvo palei dešinę bortą, kita – šalia, arčiau patrankų portų; paprastai skirta trims kapitono padėjėjams. Šiuo metu joje gyveno Bakusas van Nekas, vyriausiasis pirklys, Henrikas, trečiasis padėjėjas, ir junga Krokas. Visi trys sirgo.

Anglas įėjo į didžiąją kajutę. Admirolas Paulius Spilbergenas gulėjo ant savo gulto pusiau be sąmonės. Neaukštas, raudonveidis,

⁴ Siekis tiesiogiai prekiauti su Indija bei Rytų Azijos šalimis vertė europiečius ieškoti tarp Atlanto ir Ramiojo vandenyno jūros kelių, einančių palei šiaurinius Europos bei Azijos krantus (Šiaurės Rytų praėjimas) arba per Kanados Arktinio archipelago jūras ir sąsiaurius (Šiaurės Vakarų praėjimas).

prieš tai buvęs labai storas, dabar smarkiai sulysęs, suglebusi oda ant pilvo kabojo klostėmis. Blektornas išsitraukė gertuvę su vandeniui iš slapto stalčiaus ir davė admui atsigerti.

– Ačiū, – silpnu balsu ištare Spilbergenas. – Kur žemė, kur žemė?

– Priekyje, – atsakė kapitonas, netikėdamas pats savimi, ir patraukė gertuvę. Jis nepradėjo klausytis admirolo dejonų, o išėjo, ėmęs dar labiau jo nekęsti, nekęsti...

...Beveik lygiai prieš metus jie pasiekė Ugnies Žemę, palankūs vėjai sklandžiai praplukdė nepažįstamu Magelano sąsiauriu. Tačiau admiras įsakė išsilaipinti krantan – ieškoti aukso ir brangenybių.

– Dėl Dievo meilės, pažvelkite į krantą, admire! Šiose dykynėse nėra lobių!

– Pagal legendą čionykščiai kraštai turtingi aukso, ir mes galime paskelbti juos šlovingųjų Nyderlandų valdomis.

– Prieš penkiasdešimt metų čia jau apsilankė gausybė ispanų.

– Galbūt, bet jie nesibrovė taip toli į pietus, kapitone.

– Taip toli pietuose metų laikai keičiasi vietomis. Gegužę, birželį, liepą ir rugpjūtį čia žiema. Ruteryje kalbama, kad dabar pats laikas praplaukti per sąsiaurį: po kelių savaitių vėjai pasikeis, tuomet mes čia užstrigsim visą žiemą – kelis mėnesius.

– Po kelių savaitių, kapitone?

– Ruteryje rašoma, kad po aštuonių. Tačiau sezonas nelygu sezonui.

– Tuomet mes paieškosime lobių porą savaitių. Liks daug laiko, ir vėliau, jei prireiks, vėl pasukę į šiaurę apiplėšime keletą miestų, kaip manote, ponai?

– Mes turime pamėginti dabar, admire. Ramiajame vandenyne mažai karinių ispanų laivų. O čionykščiai vandenys jų knibždėte knibžda, jie mūsų ieško. Manau, turime išplaukti šiandien pat.

Tačiau admiras užkimšo jam burną, pasitelkęs kitų kapitonų pritarimą (vienas iš jų anglas, o kiti – olandai), ir beprasmiškai išsilaipino į krantą.

Tais metais vėjai pasikeitė anksti ir pasmerkė ekspediciją priverstinai žiemoti; plaukti šiaurės link admiras pabijojo dėl ispanų laivų. Praėjo keturi mėnesiai, kol laivai galėjo išplaukti. Iki to laiko šimtas penkiasdešimt šeši žmonės mirė nuo bado bei klastingo viduriavimo, jie suvalgė visą odą nuo laivavirvių. Siaubingi štormai

sąsiauryje išblaškė visą flotilę. „Erazmas“ buvo vienintelis laivas, atplaukęs į sutartą susitikimo vietą Čilėje. Likusių jie laukė mėnesį, o paskui, persekiojami ispanų, išplaukė į nežinią. Užrašai slaptajame ruteryje nutrūko ties Čile.

...Kapitonas nuėjo atgal koridoriumi į savo kajutę ir užsirakino duris. Kajutė buvo maža bei tvarkinga, bet bimsai – skersinės sijos, nusitiesusios nuo borto iki borto, – labai žemai, tad jam teko pasilenkti, kad pasiektų stalą. Vyras atrakino stalčių ir kruopščiai išvyniojo servetėlę su obuolių likučiais, kuriuos taip rūpestingai slapta saugojo visą kelią nuo Santa Marijos salos Čilėje. Jie buvo sumaigyti, maži, supuvusiais šonais. Suvalgė ketvirtį vaisiaus. Viduje slėpėsi keletas smulkių lervų. Jis sukramtė jas kartu su obuolio minkštimu, prisiminęs, kad senų jūrininkų tikėta, jog obuolių kirmėlės gydo nuo skorbuto ne prasčiau negu vaisiai, įtrintos į danteną apsaugo dantis nuo iškritimo. Blektornas kramtė atsargiai – skaudėjo dantis, o išpurtusios pūluojančios dantenos buvo labai jautrios – paskui iš vynmaišio atsigėrė šleikštaus skonio vandens. Obuolio likutį suvyniojo ir vėl užrakino stalčiuje.

Žiurkė kirtu šviesos ratą nuo aliejinės lempos, kabančios jam virš galvos. Špantai maloniai girgždėjo. Grindimis šmižinėjo tarakonai.

„Aš pavargau. Taip pavargau“...

Jis pažvelgė į ilgą siaurą gultą. Šiaudinis čiužinys kvietė prigulti.

„Numik valandėlę, – šnabždėjo šėtonas. – Nors dešimt minučių – ir pailsėsi savaitei. Pastarąsias kelias dienas tu miegi tik po kelias valandas, daugiausia viršuje, šaltyje. Tau reikia numigti. Miegok! Jie tavimi pasitiki“...

– Negaliu. Pamiegosiu rytoj, – tarė ir prisivertė atrakinti runduką, kad išimtu iš ten savo ruterį. Įsitikino, kad šis – portugališkas – ruteris nebuvo paliestas, apsidžiaugė, pasiėmė tuščią popieriaus lapą ir pradėjo rašyti:

„Rugpjūčio 21-oji, 1600 metai. Penkta valanda. Sutemos. 133-ia diena nuo išplaukimo momento iš Santa Marijos salos Čilėje, esančioje šiaurės platumos 32-ame laipsnyje. Bangos vis dar aukštos, vėjas stiprus, ir laivas plaukia su tomis pačiomis burėmis. Jūros spalva blyški, pilkai žalia, dugno nesimato. Mes vis dar plaukiame pavėjui 270-ies laipsnių kursu nukrypę į šiaurę–šiaurės rytus, judėdami greitai, apie dvi lygas, tris mylias per valandą. Puse valandos matėsi dideli trikampio formos rifai, nutolę per pusę lygos šiaurės rytų ir šiaurės link.“